

Sygn. akt VI U 794/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2016 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: I. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 1 lutego 2016 r., znak: (...)

w sprawie: I. G.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę socjalną

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu I. G. prawo do renty socjalnej od dnia 1 stycznia 2016 r. na okres dwóch lat,
- 2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonemu I. G. prawa do renty socjalnej, ponieważ orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS ubezpieczona nie został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy.

Odwołanie od tej decyzji złożył ubezpieczony, nie zgadzając się z opinią komisji lekarskiej ZUS, wskazując, iż wydana decyzja jest dla niej krzywdząca.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony I. G. (urodzony w dniu (...)), uprawniony był do renty socjalnej do 31.12.2015 r. w dniu 27.11. 2015 roku złożył do organu rentowego wniosek o przyznanie renty socjalnej na dalszy okres.

W efekcie ubezpieczony został poddany badaniom przez Lekarza Orzecznika ZUS i Komisję lekarską ZUS., którzy w wydanych orzeczeniach nie stwierdzili u ubezpieczonego całkowitej niezdolności do pracy.

okoliczności bezsporne

W celu zweryfikowania ustaleń dokonanych przez organ rentowy Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych lekarza psychiatry.

W opinii złożonej 5.09.2016 r. biegły lekarz sądowy stwierdził u ubezpieczonego zaburzenia afektywne dwubiegunowe (typ II), objawy zaburzeń lękowych - lęk społeczny. Biegły wskazał, że ubezpieczony doświadcza na przemian stanów depresji oraz hipomanii. Okresowo wymaga leczenia szpitalnego. Aktualnie znajduje się pod opieką oddziału dziennego psychiatrycznego. Jego codzienna aktywność jest obniżona - trudno mu nawiązywać relacje społeczne. Obniżone są funkcje poznawcze w wyniku zaburzeń lękowych.

W związku z powyższym biegły uznał, że badany jest nadal całkowicie niezdolny do wykonywania zatrudnienia, z powodu w/w schorzeń. W opinii biegły wskazał, że niezdolność ta, zdaniem biegłego, ma charakter okresowy, na okres 2 lat od obecnego badania i pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia.

Podstawą stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy były te same dowody, którymi dysponował organ rentowy w postępowaniu administracyjnym oraz wskazana dokumentacja medyczna, złożona po wydaniu dokumentacji przez ZUS (zaświadczenie o aktualnie odbywanej terapii w Oddziale Dziennym)

Biegły lekarz sądowy nie podzielił orzeczeń lekarza orzecznika i komisji lekarskiej ZUS. Odnosząc się do wyników badania przez lekarzy ZUS biegły podał, że rozpoznawane zaburzenia osobowości („F61 - mieszane zaburzenia osobowości”: konsultant; „osobowość nieprawidłowa”: 7.01.2016 lekarz orzecznik ZUS) to nie były one stawiane przez lekarzy leczących. Nie są także opisane cechy tych zaburzeń. Opis orzecznika i Komisji ZUS różni się od opisu konsultanta psychiatry. Wg tych pierwszych jest F60 („osobowość nieprawidłowa”) przy braku opisu cech osobowości w stanie psychicznym w ogóle. Wg konsultanta ZUS natomiast są mieszane zaburzenia osobowości (F61), ale wpisano: „osobowość zwarta, cechy nieprawidłowej”, co jest nieprecyzyjne i mylące (nie wyszczególniono cech, a brzmienie tego zapisu sugeruje F60).

Organ rentowy wniósł zastrzeżenia do opinii biegłego w których stwierdził, że z opisu badania psychiatrycznego biegłego nie wynika nasilenie objawów, uzasadniających całkowitą niezdolność do pracy Ubezpieczonego.

Orzeczenie Komisji Lekarskiej o braku całkowitej niezdolności do pracy wydane zostało z uwzględnieniem opinii konsultanta psychiatry ZUS, który stwierdził remisję objawową i brak całkowitej niezdolności do pracy.

Ponadto biegły, wydając orzeczenie, dysponował nową dokumentacją leczenia niedostępną podczas badania przez komisję lekarską – podjęcie leczenia w oddziale dziennym psychiatrycznym od 07.2016r.

Organ rentowy wniósł o przekazanie zastrzeżeń biegłym lekarzom sądowym celem ustosunkowania się do nich w opinii uzupełniającej lub o oddalenie odwołania.

Z uwagi na fakt, że ubezpieczony był uprawniony do renty socjalnej do dnia 31.12.2015 r., wniosek o przyznanie renty na dalszy okres został złożony 27.11.2015 r. a w opinii biegły stwierdził iż całkowita niezdolność do pracy ubezpieczonego istnieje od daty badania przez biegłego, Sąd zobowiązał biegłego do sprecyzowania czy niezdolność do pracy ubezpieczonego faktycznie trwa od 1.01.2016 r., czyli w dalszym ciągu po ustaniu poprzedniego okresu niezdolności.

Biegły złożył w odpowiedzi na to wezwanie opinię o tożsamej treści z poprzednią a jedynie w odniesieniu do wskazania daty początkowej nowego okresu niezdolności biegły określił, że niezdolność istnieje od dnia 1.01.2016r. na okres 2 lat.

dowód: opinia biegłych sądowych k.16-24 i k.50-58 akt, pismo biegłego k.49

Sąd uznał, że wskazanie w pierwszej wersji opinii daty początkowej niezdolności do pracy jako daty badania stanowiło oczywistą omyłkę biegłego, co wyjaśniało pismo biegłego z dnia 7.11.2016 r.

Po zapoznaniu się z tą opinią, pozwany organ rentowy wniósł do niej zastrzeżenia, w których wskazał, iż Przewodniczący Komisji lekarskich ZUS, nie akceptuje opinii biegłych, ponieważ biegły nie uzasadnił zmiany stanowiska w zakresie daty powstania niezdolności do pracy i wniósł o powołanie II zespołu biegłych celem obiektywizacji rozpoznania.

Sąd nie uwzględnił zastrzeżeń organu rentowego, powołującego się na poglądy przewodniczącego komisji lekarskich ZUS, podzielił natomiast stanowisko zaprezentowane w opinii biegłego, gdyż uznał, że opinia wydana po przeprowadzeniu starannego badania dokumentacji i ubezpieczonego, przez biegłego psychiatrę jest wyczerpująca, merytoryczna i w kompleksowy sposób odnosi się do stanu zdrowia ubezpieczonego. Uzasadnienie opinii jest szczegółowe, przystępne i zrozumiałe dla osób nie dysponujących wiedzą medyczną, zaś jej wnioski sformułowane zostały jasno, czytelnie i jednoznacznie. Zastrzeżenia organu rentowego sformułowane w piśmie z dnia 16.09.2016 r. i z dnia 21.11.2016 r. są natomiast ogólnikowe, niekonkretne, bez wskazania jakich okoliczności nie uwzględnił biegły w opinii lub dlaczego jej wnioski nie zasługują na podzielenie. Powoływanie się przez organ rentowy na opinie konsultanta psychiatry ZUS nie zasługiwało na uwzględnienie, bowiem Sąd powołał biegłego z dziedziny psychiatrii aby przy jego pomocy ocenić właśnie prawidłowość orzeczeń lekarzy ZUS-u. Ponadto w opinii biegły odniósł się do opinii konsultanta psychiatry wskazując, że rozpoznawane zaburzenia osobowości („F61 - mieszane zaburzenia osobowości”: konsultant; „osobowość nieprawidłowa”: 7.01.2016 lekarz orzecznik ZUS) to nie były one stawiane przez lekarzy leczących. Nie są także opisane cechy tych zaburzeń. Opis orzecznika i Komisji ZUS różni się od opisu konsultanta psychiatry. Wg tych pierwszych jest F60 („osobowość nieprawidłowa”) przy braku opisu cech osobowości w stanie psychicznym w ogóle. Wg konsultanta ZUS natomiast są mieszane zaburzenia osobowości (F61), ale wpisano: „osobowość zwarta, cechy nieprawidłowej”, co jest nieprecyzyjne i mylące (nie wyszczególniono cech, a brzmienie tego zapisu sugeruje F60).

Zwrot użyty w piśmie organu rentowego z dnia 21.11.2016r. „celem obiektywizacji rozpoznania” jest niezrozumiały i niekonkretny, a więc tak sformułowane zastrzeżenia nie zasługiwały na uwzględnienie i nie mogły spowodować dalszego prowadzenia postępowania dowodowego.

Z powyższych względów Sąd nie znalazł żadnych podstaw do poszukiwania kolejnych dowodów, tj. powoływania kolejnego dowodu z opinii biegłych. Podstawą dopuszczenia takiego dowodu nie jest bowiem w żadnym razie fakt niekorzystnego wyniku dowodu z opinii pierwszego zespołu biegłych. Stosownie do art. 286 k.p.c. Sąd może zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, może też w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. Tak w piśmiennictwie jak i w judykaturze wskazuje się, że nie ma dowolności w powoływaniu kolejnych biegłych, a u podstaw takiej decyzji leżeć powinny racjonalne argumenty takie np. jak niejasność, niepełność czy sprzeczności występujące w opiniach (por. np. T. Ereciński [w:] Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego, tom I, Warszawa 2002, str. 567-568; czy wyroki SN z dnia 24 czerwca 2008 r., I UK 373/07, Lex nr 496398; z dnia 1 września 2009 r., I PK 83/09, Lex nr 550988; z dnia 16 września 2009 r., I UK 102/09, Lex nr 537027). Strona domagająca się powołania dowodu z kolejnej opinii winna wykazać błędy, sprzeczności lub inne wady w opinii biegłych, które dyskwalifikują istniejące orzeczenie. Takich okoliczności organ rentowy w toku postępowania nie przedstawił, poprzestając na podważaniu opinii zespołu biegłych, z powołaniem się na własną, odmienną interpretację stanu zdrowia ubezpieczonej.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy podkreślić w pierwszym rzędzie trzeba, że oceny stanu zdrowia ubezpieczonego dokonał doświadczony specjalista. Orzeczenie biegłego zostało prawidłowo i starannie oraz obszernie uzasadnione (art.285 k.p.c.) a wnioski w nim zawarte nie nasuwają wątpliwości co do ich trafności. Biegły w sposób stanowczy odniósł się do stwierdzonego u ubezpieczonego schorzenia i jego wpływu na stan czynnościowy organizmu. W opinii podkreślono, że przyczyną niezdolności do pracy ubezpieczonego jest schorzenie układu psychicznego,

polegające na zaburzeniach afektywnych dwubiegunowych i zaburzeniach lękowych. Dokładny opis schorzenia zawarty w protokole badania i w orzeczeniu nie pozostawia wątpliwości, co do stanu zdrowia ubezpieczonego. Sąd podzielił więc stanowisko biegłego sądowego zaprezentowane w opinii. W ocenie Sądu Okręgowego, zastrzeżenia pozwanego nie podważają w sposób skuteczny tego stanowiska.

Co do okresu niezdolności do pracy biegły wyjaśnił w piśmie z dnia 7.11.2016 r. iż niezdolność ta istnieje od dnia 1.01.2015 r., co jest logiczną konsekwencją stanu faktycznego w którym poprzedni okres niezdolności do pracy zakończył się 31.12.2015 r.

Zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z 27.06.2003 r. o rencie socjalnej, renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Skoro naruszenie sprawności organizmu powstało u ubezpieczonego bezspornie przed ukończeniem przez niego 18 roku życia i jak wynika z opinii biegłego, którą Sąd podzielił, całkowita niezdolność do pracy ubezpieczonego trwać będzie kolejne dwa lata, należy stwierdzić, że zostały w niniejszym przypadku spełnione wszystkie wymagane przesłanki do przyznania ubezpieczonej renty socjalnej na okres wskazany w opinii biegłego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w wyroku.

W punkcie 2 wyroku stwierdzono, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Stosownie bowiem do art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, z uwzględnieniem tego, iż w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji; organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego (ust. 1a). Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy, albo datę przedstawienia tych dowodów (ust. 3). Podstawą wydania opinii przez biegłego były bowiem nie tylko dowody medyczne którymi dysponował organ rentowy ale także nowa dokumentacja z leczenia psychiatrycznego ubezpieczonego od 18 lipca 2016 r.

SSO Ewa Milczarek